

Megjelenik
hétente egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
B.-Gyulán, a polgári iskola épületében.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Gyulára czímezendők, és legfeljebb minden péntek esteig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 „ 75 „
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Évnegyedre . . . . . 1 „ 25 „
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petsitor 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . 4 „
Háromszori közlésnél . . . 3 „
Többszöri hirdetéseknel engedmény adatok. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvetetnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapestten Haasenstein és Vogler, — Braun Ede (József-tér, 10. sz. I. emelet.) — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a „Békés“ kiadó hivatalához“ czímezve is.

Néptanodai faiskolák.

Nevelés, irodalom, nemzetgazdaság, e három szóban remélek isten után nemzeti jobblétet. Azért örömmel telik el keblem, midőn látom, hogy lelkesebb honfiaink épen e hármast, — de ugyan azon szent cél felé vezető uton törekszenek előre összetett és megfeszített erővel. A hazának hasznos polgárokat nevelni annyira, mint magát a hazát nevelni, észben, erőben, gazdagságban gyarapítani; melyekkel ha bir a nemzet, a többi magától megjö.

Ki gondolná, hogy eféle fensőbb gondolatokkal a néptanodai faiskolák nagy összeköttetésben vannak? Első tekintetre talán senki, de ha jól megfontolja, átlátja mindenki.

Szomorú szívvel kell tapasztalni minde mellett, mily hidegséggel s lanyhasággal találkoznak ama legjobb akaratú fensőbb rendeletek, melyek a néptanodai faiskolákat sürgetik! Figyelmet kérek, annyival inkább; mert kevés községi bíró és . . . . . van, ki meg nem érdemlené e tekintetben a vádat Am lássuk.

Mindenek előtt ezer hálat mondunk azon böles férfiaknak, kik átlátták, mily szomorú líbon áll nálunk a gyümölcs tenyésztés, s mily kevesen értenek hozzá épen azon osztályból, melynek ez legnagyobb érdekében volna. Ezen ugy vélték segíthetni, ha már az iskolában véreből öntik a növekedő honpolgároknak ezen fölötté hasznos, sőt szükséges tárgy ismeretét és szeretetét. — E végből rendeletek bocsáttattak ki, hogy minden községben faiskola szerveztessék, melyben az iskolás gyermekek e fölötté hasznos ismeretet magukévá tehessék.

Sok szépet lehet mondani és írni: oh de fájdalom az a gyakorlat mindig számtalan akadályal jár! De mi ennek az oka? Legtöbbször a közjóra való restség, mely ha tesz is valamit, félvén a fensőbb rendeletekkel njat huzni: az soha sem vezet célhoz.

És épen e fokon áll csaknem minden néptanodai faiskola, melyet eddig ismerék; céljának egy sem felel meg.

Lássuk a hibákat és kerüljük. Legelső és főhibájok az: mert nem szerveztettek észszerűleg. — Kihasítottat ugyan a faiskolának való darab föld; de távol a tanodától, mely miatt a legjobb akarat mellett sem látogatható, vagy csak igen ritkán. Vagy ha közelebb esik az iskolához, senki föl nem ügyel reá, s így a rendelet betijének elégtételt ugyan, de szellemének nem.

Második hiba az, hogy a hol kezeltek is, nem kezeltek úgy, hogy céljának megfeleljen. Fölásatják, beültetetik maggal, vad fákkal, de egy iskolás gyermek sem látja, a mit már látma sőt próbálnia kellene azonnal. S így a dolog már kezdetben célt tévesztett.

Jelen cikknek célja igénytelen, — de talán még sem megvetendő észrevételeket tenni e tekintetben, melyek által az említett akadályok elmellőzhetők lennének és a kívánatos faiskolák célt érnének.

Ami a faiskolák helyét illeti legkivánatosb lenne azokat a hol lehet épen a tanodával összekapcsolni. A törvény parancsolta 3 órát lehetetlen lélek és test gyilkolás nélkül egy folyóban kihuzni a zárt falak megromlott, levegőjében lrtózatlan emlékszem vissza iskolai pályámra, midőn három tanár egymást óránként föl-váltva íradt ki a tanításban, nekünk pedig vesztég ülni kellett 3, mond három óra hosszat reggel; délután pedig kettőt! Hogy ügyeljen ama kis gyermek 3 óra hosszat, kinek ereiben még pezseg az ifju vér? hogy álljon testi egészségének, vidorságának tönkretévese nélkül, ily kínos börtönré kárhoztatva, naponként 3 órát? Erre mi kívánatosb, mint az, hogy mindjárt a tanoda mellett legyen a fölültő kert, faiskola, hova legalább a 2-ik óra végeztével kimehessenek a növendékek magukat testileg és lelkileg fölvidítani; miálatt maga a nevelő is fölültőhe magát. — Ha ez történik nem lesz az iskola ama hely, hol az elkárhozottak örökké kínlódnak; ha ez gyakorlatba vétetik; akkor nem nevelünk a hazának egészségtelen csontvázakat, hanem izmos karokat

Ez volna tehát, egyik gyakorlati haszna a faiskolának, egészség szempontból.

De továbbá csak is így fognak az iskolás gyermekek megtanulni a gyümölcs fákkal bálni, ha egy kis testgyakorlat gyanánt a komolyabb tanórák közt ki-kimennek a faiskolába; mert a testgyakorlati eszközök még kevesebb helyen vannak meg, mint a faiskolák.

Ha a faiskola a tanodával összekötte van, vagy hozzá közel; akkor kettős cél éretik el vele: fölvidit testet és lelket, mi által a többi tanulás is előmozdittatik; továbbá megtanítja a növendékeket ama kívánatos ismeretre, miként kell hasznosan kezelni a gyümölcsfákat, s ez által közvetlenül maguknak, közvetve pedig hazájoknak kimondhatlan hasznot szerezni.

A második hiba is azonnal eloszlik, mihelyest az első pontra nézve kellő intézkedés tétetett. Ugyanis, ha a faiskola a néptanodához lesz kapcsolva, vagy ha annak legalább is közelében lesz, nem mulaszthatja el a tanító a gyermekeket oda vezetni; mintha az tőlök távol esik. Ha a gyermekek maguk öntözgetik, gyomlalgatják a faiskolát, maguk ojtanak szemeznek, amint kell is; akkor az nem lesz sem egyesnek, sem a községnak terhére, hanem örömré és hasznára.

Igen ám! de ki legyen az, ki a fák kezelését tanítsa? mindenestre maga a néptanító, kítől azt szoroson meg is lehet kívánni; de ne csak, hogy elméletileg tudja, hanem főleg gyakorlatilag mutogassa, és magukkal a gyermekekkel ültetessen; ojtasson szemeztessen stb; mert egyedül csak így fogják azt magukévá tenni, és máskép semmi esetre.

Tevékeny honszeretet buzdítson föl benneteket illetők, s iparkodjatok tehetségek szerint mindenben és mindenütt hasznára lenni embertársaitoknak, s akkor a jó lelkiismeret mellett utodaitoknak hátlás visszaemlékezése lesz szép jutalmatok.

Grumann Károly,
néptanító.

Egyleti élet.

A békésmezei orvos-gyógyszerész egylet közgyűlése.

Folyó hó 10 és 11-ik napja megyei egyleteink nyilvános működésének volt szentelve. Ekkor tartotta ugyanis Szarvason a megyei régész és művelődéstörténeti egylet nyilvános felolvasásait. B.-Csabán pedig, egyidejűleg a megyei gazdasági egylet által rendezett ekeversenyvel, a megye orvosai és gyógyszerészei gyűltekek össze hasznos tanácskozmányra a közegészségügy és orvosgyógyszerészi szaktudomány érdekében.

És örömmel jegyezzük fel a tényt, hogy megyei orvos-gyógyszerész egyletünk csak saját jól felfogott érdekében cselekedett akkor, midőn gyűléseit állandóan B.-Csabára tüzte ki. Ugy a b.-csabai mint a vidéki egyleti tagok érezni látszóztottak e hatást, s örömmel gyűltekek egybe a casinó kisebb termében.

Dr. Kovács István egyleti elnök üdvözlő szavai után, Dr. Hajnal István meleg szavakkal emlékezik meg néhai Tájber Károly békési gyakorló orvosról, ki az egyletnek hű tagja, a közönségnek kedvelt orvosa, s a társadalomnak hasznos munkása volt.

A felolvasott értekezések közt első helyet Dr. Hajnal István értekezése foglalta el ily cím alatt: *agyi gutatás befolyása a végrendelkezési képességre.* Nem csak a szakértő orvosra, de a lélek bűvár és jogtudóra nézve is egyaránt érdekes tudni, hogy az idegrendszer központjában, az agyvelőben, lehetnek oly vérkeringésbeli változások, melyek az agy működését különféle módon befolyásolják. Igy hűdéseket okozhatnak a végtagok és egyes szervekben; a beszédet, mint a gondolatok kifejezését akadályozhatják ugyan, a nélkül, hogy a gondolkozási képesség szenvedne. Minden szellemi és testi mákódések központja az agy; és bár gutatás folytán az agy működése a test egyes szerveire nézve hiányos is, a szellemi működés azért ép lehet. Az értekezés ép oly esetet ösmertet, hol gutatás folytán a végtagok hűdöttek voltak, a beszéd nagy fokban akadályozva volt, de azért az agy szellemi működése nem szenvedett, s így az illető egyén végrendelkezési képességgel bírt.

Dr. Molnár Antal értekezésének czime: *a közegészségügy, tekintettel csekély mérvű szaporodásunk okaira.* Az utóbbi időben a magyar napi sajtó is gyakrabban foglalkozik a közegészségügy kéré-

TÁRCSA.

Jobb volna tán...

Jobb volna tán pihenni lenni,
S álmodni mély, nagy álmakat
Pihenni lenni, nyugodni lenni,
Bolintgató hús fák alatt.
És végtelen álom között
Mindent — mindent fel-jteni:
Mint mosolyogva élni — és
Titkon könyüket ejteni!..

Vigasztalás.

Oh ne csüggedj szegény szívem,
Bár csalódnod kellett.
Viseld csak te szép-szeliden
A reád mért sebeket
Fájdalmat titkold inkább,
Semhogy kikaczagjanak —
S ne kolduld a vigasz íráját,
Melyre csak új köny fakad.

Légy erős csak, — hisz' az élet
Csupa küzködésből áll!
Gondja ha ma tovaszéd,
A holnappal visszazáil.
Mosoly és köny egymást váltja,
Minden olyan rendbe lép --
S mikor senki még nem vá ta,
Akkor jó meg a setét!

Ne csüggedj hát szegény szívem,
Viseld nyugton sorsodat —
S ne nézd más üdvét irigylen,
Ne a boldog álmokat.
Tudtál hinni és szeretni,
Vigaszodra ez legyen:
— De a rideg jégközőnyre,
Az elhullott forró könyre,
Ne emlékezz sohasem!..

Sipos Soma.

Levelek Katinkához.

V.

Kedves Katinkám!
Mai levelemben egy-két női jellemvonást fogok kiszínezni előtted. Mindenesetre igyekezni fogok, hogy tollam „vastag vonásait a kíméletos gyöngédség hajszál-vonásaival“ tetszővé tegyem, mint

arra közelebbi *magán* leveledben figyelemtetted. Még egyet! Engedd meg kérék, hogy privát leveled nemely tételeit nyilvánosságra bozhassam e becses lapok hasábjain, — szerintem nagyon megérdemelné „női eszményed“ — ha minél többen megismerhetnék. Kérem és várom engedélyed!

Egyik igen erős vonás a nők jellemében kétségkívül a *hiúság*. Közbevetőleg megjegyzem, hogy emberi jellemet hiúság nélkül képzelni alig lehet. Oly tulajdona ez a léleknek, mely tevékenységre ösztönzi, néha nagy és nemes tettekre ragadja az embert. Ez a nemes ambíció nem erkölcsi gyengeség s nem kárhoztatást, de dicséretet érdemel.

Szerintem a hiúság dicséretes vagy kárhoztatos volta között az a kérdés képezi a választó vonalat, hogy vajjon az a lelki tulajdon mi célra és minő eszközökkel működik. A nemes ambíciónak tárgya mindig nemes s az, az eszközök használásában is választékos. — Sajnos hogy ezen állítást a nők hiúságára nem alkalmazhatjuk. A nők hiúságának célja nem más, mint *mindenkinek tetszeni*. A ugy nevezett „szép-nem“ tetszvágya pedig egyedül a testi szépségre irányul.

Hogy mit tartanak a nők a szép sima arcz-bőr, puha-lágy kezek, érdekes balvány arczszin, karcu természet, picziny lábak s több ilyenekre: az mindnyájunk előtt tudva van. — Minthogy pedig a test tökélyeit nem mindenkinek teljes mértékben

ajándékozta a Teremtő: eleitől fogva igyekeztek a nők testi bájaikat kellőleg szem elé hozni, a hiányokat elfedezni vagy kipótolni. És itt a hiúságnak tág tere nyilik!

A nők tetőtől talpig, a testnek minden részét gondos idomítás alá veszik. Ott vannak mindenek felett a chignonok, a hajbetétek. Mire valók ezek? Orvosok, szaktudósok ugy, mint laikusok szállaltak már fel ezek ellen az egészség és a jó izlés érdekében, de hiába! Kiszámították, hogy ez esztelen divat mellett egy század mulva nem lesz női haj többé, a nők mind megkopaszodnak stb; s mi lett az eredmény? kinovették a jámbor doktorokat. — Épen így hiába szállaltak fel a széppítő szerek ellen, mint a melyek a bőr és szemekre nézve felette veszélyesek, nem használt semmit, mert a „hercegnő viz“ — „szüz leány tej“ — különféle krémek és tinkturák, a riszpor — „lili-onese“ — „ravissant“ s több ilyen széppítő szerek már a falusi ártatlanságok rejtett szekrényeiben is feltalálhatók. — Ezeknek keigésztői az ugynevezett illat-szerek, melyek közül a „kölni viz, millefleur, patschouli, ess-bonquet, jockey-club...“ s több ilyen csoda nevek alá rejtett folyadékok a konyha személyzetnél is nagy szerepet játszanak. — És mire valók mindezek?... hogy a nők nekünk férfiaknak tessenek.

De menjünk tovább! A hófehér vállak szin-

Értesítés.

Postaküldemények utánvevve menett és visszajuttatandó.

désével, és méltán, mert megdöbbentő a halálozás, melyet a statisztika, különösen Budapestet illetőleg, feltüntet. S miután a vidék népességi viszonya alig, vagy tán éppen nem jobb a fővárosnál, a százmok kérelmetlen adatai jelölik meg az okokat, melyek csekély mérvű szaporodásunk tényezői. Ugyanis: nem a házasságok száma az ok, mert hiszen ez más országokéval összehasonlítva, Magyarországra nézve út ki legkedvezőbb; nem is a születések száma, mert ez alig áll valamivel hátrább mint p. o. Ausztria és Németországban; hanem a nagymérvű halálozás az, mely miatt pirulunk kell Európa és a világ előtt, s melyet ha kedvezőbbé tettünk, egyuttal fajunk szaporodását mozdítottuk elő. — S mi az oka e nagy mérvű halálozásnak, különösen megyénket illetőleg? felelet: az egészségügyi rendszér teljes hiánya, s innen oly viszonyok kifejlődése, melyek a fertőzői körökot meggyék területén jórómán állandósítják: továbbá a gyermekápolás tökéletlensége, s a köznép indolentiája a járványos és ragályos betegségekkel szemben. Fáj-lom! de keserű igazságokat elevenített fel érte-kező ur, melyek egy részén hogy a közel jövő segíteni fog, biztosan várjuk a kormány és a helyhatóságoktól.

Harmadik értekezést ismét Dr. Hajnal Ist-ván tartotta a sörvek visszahelyezéséről. E tisztán orvos-sebész értekezet a szakértők figyelmét azon nevezetes körülményre hívja fel, hogy a kizáró-dott sörvek — bél részletek — kellő helyismeret, erő, ovatosság, kitartás és a beteg célszerű elhe-lyezése mellett csaknem minden esetben visszahelyezhető a szabad hasüregebe, s így elkerülhető azon véres műtétel, melynek statisztikája elég ked-veztelen arra nézve, hogy a sebészet más eljárás-nak t. i. a visszahelyezésnek gondosabb művelője legyen. Értekező ur 15 kiszorult sörvet helyezett vissza, a nélkül hogy véres műtétet kellett volna folyamondnia.

Egyik legfontosabb tárgya volt a közgyü-lésnek azon törvényjavaslat tárgyalása, mely a belügyminiszerium közegészségügyi osztálya által készítve, s az országos közegészségügyi tanács által átnézve és módosítva, nem sokára ország-gyűlési tárgyalás alá kerül. Dr. Hajnal Albert be-terjeszti a törvényjavaslat megbirálására kiküldött tanácskozmány munkáját és javaslatait, melye-ke a közgyűlés magáéva tett. S megfogja en-gedni tek. szerkesztő ur, hogy egyletünknek e törvényjavaslatl szemben elfoglalt álláspontját, s a törvényjavaslaton ajánlt módosításait, mint ál-talános közérdekű dolgokat, önálló cikksorozat-ban közölhessem becses lapja hasábjain.)

Megemlítjük még Dr. Réthy Pál B.-Csaba városi főorvos ur érdekes felolvasását: az emberi torz-szülöttekről, melyeknek képződésénél a tapasztalati élet által számtalan esetben igazolt megca-dálást, más szóval, a megváltozott szellemi műkö-dések befolyását a magzat kifejlődésére — tagadni nem lehet. — Így a torz-szülöttek számos alakját sorolta fel, egy alakot be is mutatott, s elbeszélte több esetet, hol a szellemi befolyásnak tulajdo-nítható a magzat rendellenes fejlődése.

A könyvtár gyarapítására, a szaklapok jára-tásán kívül, e f. évre 100 frt utalványoztatott, a könyvek megvásárlásával a b.-csabai tagtársak bizotván meg.

Azon hitben zárjuk be e tanulságos és köz-érdekű közgyűléstől szöllu tudósításunkat, hogy az orvos-gyógyszerész egylet működése, bár lassan és észreveetlenül, folytonosan érezteti jótékony be-

Szíves készséggel. Szerk.

folyását egy az ügytársi viszonyok, mint az ál-talános közegészségügyi érdekében.

A gyulai casino október 10-iki gyűlése.

Arra, ki a casino társadalmi jelentőségét méltányolni tudja; ki vissza tekintve a multba nem akarja feledni azt, hogy éper a gyulai ca-sino, az újabb alkotmányos életemk mintegy utat törő 60-as évek elején a megye összes érlelnisé-geknek gyűlédeje volt, hol a nagy és kis politika eseményei megbeszélve a követendő irány mintegy kitérve lett; kinek emlékeiből nem törölte még ki a haladó kor azon magasztos szavakat melyek-vel casinonknak akkor s jelenleg is elnöke és br. Wenckheim Béla miniszer elnök, a casino hivata-sának fontosságát eszelelte, mondom: arra ki még ezekre híven vissza emlékezik, csak kínos hatást gyakorolhatott a f. hó 10-én tartott gyű-lésben részt venni s fűtanjának lenni, az ott halottaknak és elmondottaknak. — És miért? E kérdésre valóban pirító a felelet! de bármily pi-rító legyen, bármennyire sértésen is bennün-ke, de miután orvoslást egyedül a helyzet leple-zetlen feltárásából s a helyzetből kiinduló elhatá-rozásából a tagoknak meríthetünk, szükséges, hogy megadjuk e kérdésre a feleletet és pedig a tárg-yalás menetének hű vázlatában.

Már rég homályos sejtelmével bírt annak mindenki, hogy a gyulai casino anyagi helyzete kedvező nem lehet, sejtette, hogy a sok tekintet-ben indokolatlan fényűzés csak a bukni készülő csődjének hazug árcaza, de azt hogy a casino egylet négy év elforgása után oly esinos deficitel álljon szembe, mint a minót a casino anyagi helye-zete felderítésével megbízott közigyűlésnek feltárt, erre, mozdjuk ki bizsint, senki el-készülve nem volt. Még kevesbé volt elkészülve a gyulai járásbíró azon kijelentésére, miszerint ha a casino f. hó 18-ig a volt helyiségeért fizetendő házbérbeli tartozásait fizetni nem fogja, 18-án a casino vagyona ellen biztosítási végrehajtás fog foganatba vétetni, s a casino butorzata le fog foglaltatni. Hogy a casino egylet idáig jutott azon-nincs mit esodákozni, mert azon chaoticus rend-szertelenség, mely ügyeinek vezetését körül követve lett, mást nem is eredményezhetett. Hi-zen nem elég, hogy négy év óta, nevezetesen pedig az óta, hogy a jelenlegi alelnök Keller Imre folyt be irány-adólag az ügyek vezetésére, egyeleneleg költ-ségelöirányzat nem tétetett s a fedezet eleve meg nem állapítottat s a kftadás a fedezethez mérve nem lettek; nem elég hogy sem a fizetetlen tag-sági díjakban kinlevő követelés pontosan egyik évről a másikra át nem vitetett s ezek ollenébe a passzívák nem átitatván a mérleg biztosan meg-állapítható nem volt: de meg történt és pedig is-mételve történt meg, hogy utalványozások történ-tek az alelnök részéről az egylet pénztára terhére s kifizetések a penztárnok által a nélkül, hogy okmányilag kimutatható lenne az, hogy a történt fizetés minő időközön szöllu követelést fedez; — megtörtént hogy az egyletnek kinlevő követelése-sei egyszerűen leírattak a nélkül hogya kéris ja-gossága igazolva volna vagy igazolható lenne; megtörtént hogy az alelnök tudépe hatáskörénél íly leíratt, ha bár nem nagy összegig, egy rokona javára ontatalmilag elrendelt s a leirat a pénztá-rnok által valószágtal teljesítetett is; megtörtént hogy az alelnök mellőzésével, a kor ügyé-szének bizonyos összeget mint ügyvéd behaj-tott, azonban a behajtott összegnek felénel töb-bet, megítélt perkoltségek fejében a töke köve-

telésből, joggal-e vagy jogtalanul, az később de-rulend ki, maga számára követelt s így az alelnök utalványozott az ügyvédnek akkor, midőn az alelnök és ügyvéd egy és ugyanazon személy voltak s ezek nyomán végre megtörtént, hogy a küldött-ség sem a kinn levő activ sem az egyletet terhelő passív követelések állagát megállapítani nem bírta, s így az egylet ma sem tudja, hogy passívainak összege mennyire megy s nem tudja, hogy való-sággal csakugyan 600 frtot tesz-e az, vagy mint némelyek tulni akarják 1400 frt felett lebeg. És ily helyzetben a dolognak a casino alelnöke még annyi figyelmet nem tanusított az egylet iránt, hogy az október 10-iki gyűlést oly napra tűzte vagy tűzette volna ki, a mely napon hon lehetvén a dolog valódi helyzetéről felvilágosítást adhatott volna a tagoknak s engedte harulni a helyzet oltimát egy oly férfira, kiről mindenki tudja, hogy a helyzet megteremtésében része nincs, sőt a kinek az egylet valóban köszönettel tartozik, hogy elvégre fejtarta az egylet előtt a keserű valót.

Mi természetesebb, minthogy ily helyzetben a dolgoknak az egylet egy egyes tagjai mint ösz-szesen visszatetszésüknek adtak kifejezést, sőt hogy e visszatetszés egész az ingerültség fokozódott, itt ott szenvedélyeskifej ezésekben tört magának utat A bizalmatlansági szavazat, melynek kiteje-zés lett adva, legelősebben nyilatkozott akkor midőn egy egyleti tag a fenyegető végrehajtás szé-gyenének elhárítása céljából a tagok áldozat-készségére hivatkozva, bizonyos összeget bocsátott az egylet rendelkezésére, mely példa utánóztatván már mintegy 80 fnyi összeg gyűlt össze, a midőn egy tekintélyes társadalmi állást elfoglaló tag egész őszinteséggel kimondá, hogy mindaddig áldozatot e célra hozni nem hajlandó, míg az egyletnek jelenlegi alelnöke le nem mond, nem akarva va-lószínűleg a rendszertelenség fecserlésének dojni oda az áldozat filléreit; mire aztán az addig tott ajánlatok is visszavonattak.

Az egylet végül abban állapotott meg, hogy a számvizsgáló bizottság munkálata nyilatkozat végett az alelnök a penztárnoknak kiadassék s a bizalmatlansági votum ennek eredményétől tétes-sék függővé. Ha ez eljárás a szigorú méltányos-ság szempontjából helyeselhető is, mi mindamellet ily éles nyilatkozata újból lehetősége elől kitér, így legalább nem lesz megzabasztva azon áldozat-készség, mely egyedül képes az egylettről a bukás szégyenét elhárítani.

A békésm. mivellődéstörténelmi társulat első vidéki kirándulása

Mult vasárnap, az az okt. 10-én Szarvasnak ünnepeies színezete volt, mert akkor tartotta a békésmegyei mivellődéstörténelmi társulat az ottani prot. főiskola dísztermében, felolvasással egybekötött első vidéki v-gyűlést. És örömmel jelenthetem, hogy Szarvas értelmes közönsége ezuttal is bebi-zonyította, hogy régi hírnevéhez méltóan most is lelkesülni tud a közmivellődés intézetei iránt. Be-bizonyította ezt utjog — és pedig fényesen — nemcsak az által, hogy egyletünkkel kebelébe meg-hívta, s lekötelező szívesseggel és előzetkenység-gel fogadta, hanem főképen az által, hogy — a főiskolai előjáráságtól szívesen felajánlott nagy dísztermet valóban díszes és művelt közönséggel szorongá-sig megtöltötte, mely közönségnek arczáról lehe-tett leolvasni a magasabb lelki gyönyört és érdeklődést. Ott volt a tanári kar teljes számmal, az éreitebb tanuló ifjuság, a város főbb tisztviselői, a

szolgabíró, járásbíró, orsz. képviselő, papok, tani-tók, földbirtokosok és földésgazdák szép számmal — és amit legelső helyen kellett volna emlitenem — meglepően szép női közönség! akik mindvé-gig feszült figyelemmel hallgatták az érdekes elő-adásokat: Gondöcs Benedek elnök megnyitó lelkes beszédét; Benka Gyula kitűnő képzettségű tanár előadását Kristóffy György egykori derék szarvasi néptanítóról, Haan Lajos magyarázatait némely kö- és bronzkori régiségekről, a titkár hivatalos jelentését, és az ifju kedélyű id. Gygyoróssy Já-nos felszöallását a régiségek gyűjtése ügyében.

Az előadásokat a Benka Gyula vezérlete alatt levő szarvasi férfidalkar nyitotta meg és zárta be, őszhangzatos erőteljes művészi előadásu dallamok-kal. Magat a termet lelkes honleányok páratlan iz-léssel díszítették fel szöbbnél szöbb virágokkal és koszorúkkal, melyek között azonban ök magok ké-pezték a legszöbb rózsákat.

Nem esoda, hogy ilyeneknek láttára még a mi Gygyoróssy bátyánk is föllelkesült és néhány esztendővel megint fiatalabbá vált, mikor tapasztalta, hogy előadás után a leányok nagy tudvá-gygyal vették körül a felmutatott régiségeket és ugyancsak kívánták a kellő magyarázatot. Azt le-het mondani, hogy mindenki jó kedélyhangulatban volt, és semmi sem természetesebb annál, hogy este a kasinó termeiben kedélyes banquet és táncmu-latság rögtönözött. Volt jókedv, toaszt, és tánc — reggelig. És ez mind a régészek tiszteletére történt! Kimondhatja ezután, hogy a magyar nem tud lelkesedni a tudományért? Szarvas e részben kitűnő város; kár hogy vasut hiányában kissé tá-vol esik a nagy világtól, mert különben veszélyes versenytársa lenne Csabának és Gyulának.

Csak egy hibát követtek el régész uraink, t. i. azt, hogy nem nézték meg a célszerűen be-rendezett szarvasi tornahelyiséget, mely Gotescha tornatanár által felszerelve az egész országban ritkítja párját, e megyében pedig sehol sincs hozzá hasonló!

Éljen a haladás! éljen Szarvas lelkes közön-sége!

X.

Gyulaváros t. cz. képviselőinek.

Az erdő kezelési szabályrendelet végleges megállapítása, és az 1876. évi költségvetésnek tárgyalásául folyó évi október hó 18-nak délelőtti 10 óráját tűzöm ki a városháza termébe, a melyre megjelenni és a tárgyalásokban résztvenni tiszte-lettel kérem.

Kelt Gyulán, október hó 13-án, 1875.
Dobay János,
polgármester.

Gyula városa költségvetése 1876-ik évre.

Bevételek.	
	frt kr.
1. Pénztári maradvány szept. 30. 1875.	331.—
2. Előbbeni évekről aktiv követelések	1566.50
3. Földbirtokokból jövedelem	12091.92.
4. Kaszálókól jövedelem	1376.56
5. Legelőkből jövedelem	2522.—
6. Erdőkből jövedelem	400.—
7. Nádasokból jövedelem	82.50
8. Faiskola jövedelem	150.—
9. Veteményes földékből jövedelem	100.—
10. Járásbíroság bérletéből	600.—
11. Adóhivatal bérletéből	667.20
12. Németvárosi szénáskert bérletéből	60.—
13. Vágóhid jövedelme	220. 6
14. Félévi korezmáltatásból	601.—
15. Vadászati jogból	250.—
16. Fogyasztási adóból	715.—
17. Állam kölcsön kötvény kamataiból	60.50
18. Árvapénztári töke 6%	1533.16
19. Árvapénztári tartalékalap kamata .	663. 2
20. Községi adó hátralékokból	8183.17
21. Dob használatból	59.52
22. Honvédtiszti szállások bérletéből	2726. 5
23. Toloncok ellátásából	82.21
Összesen	35031.37

Kiadások.	
1. Államadóra	2053.97
2. Egyenértéki illetékre	635.73
3. Favágatás és behordásra	68.—
4. Faiskolára tökésítettük	150.—
5. Erdőgyarapításra	100.—
6. Mémlovak élemezésére	335.60
7. Városi épületek javítására	1275.—
8. Épületek biztosítására	75.32
9. Apoldai kamatokra	63.—
10. Földhitelintézetnek kölcsön vissza-fizetés	67 50
11. Sugártra megvétől nyert kölcsön visszafizetés	2500.—
12. Tisztviselők fizetése	14050.—
13. Szolgazsemélyzet fizetése	5710.—
14. Szolgazsemélyzet ruházatára	1204.50
15. Napdíjjak és előfogatozásra	800.—
16. Irodai eszközökre	363 50
17. Nyomatványok és könyvkötőmunkák	400.—
18. Világítás és fűtésre	2216.25
19. Hírlapokra és posta díjakra	90.—
20. Rajztanítónak	315.—
21. Felekezeti iskoláknak kamata	564.40
22. Náváltsági kamat	226.86
23. Iskolári részére faszükséglet	490.—
24. Polgári iskola fenntartására	4000.—
25. Ismételő iskola fenntartására	300.—

tén kiváló gondosság tárgyait képezik hölgyeink-nél, s a kit a természet e szép tulajdonnal meg-áldott, nem mulasztja el annak varázserejét érve-nyosítani a kivágot ruha derék által, s innen származik a meghűtés következtében a divatos mig-rain, szivbaj, idegesség satb. — Itt bizonyos pótlékokat nem említve, a derék karesusága szintén hódítótva idomittatik. Itt a fűzők fellelte becses szolgálatot tesznek, mert a fejlődésnek indult gyer-meki testet szabályozzák, és megvetik alapját a — tüdő, máj, lép és több belső szervek holig va-ló nyomorúságának! — A piziny lábacskák több-nyire elnyomorított, sajnálatra méltó „láb — for-mák.“

Eszembe jut itt egy adoma. Legyen szabad elmondanom, — egy kissé erős színezetű, de ta-nulságos. — Egy boldog völégény esküvő után szerelm-ittasan vízi haza nejt falusi lakására. A hódító szépség, a „kellemeben gazdag“ meny-asszony otthon érvevén magát, estvére a chig-nont, álfogakat s minden néven nevezendő diva-tos pótlékokat lerakott magáról, és — férje rögtön kijőzanodott szerelmi mámorából. E tableaux-t nem festeni csak képzelni lehet!

Megbocsáss kedvesem, ha tollam ismét vas-tagon fog, de az igazság egyenes őszinteséget kö-vetel. Már pedig az világos, hogy a fentbbiek-ben, fájdalom! igazságot mondtam. Egy divatos

hölgy, tetszvágyának kielégítésére hogy minő esz-kozoeket használ, azt csak igen kis részben sorol-tam el.

Egy másik szintén erős jellemvonás hölgye-inknél a *kényelem-égyé*. Emberi természetünk na-gyobb részben az érzékiségnek van alárendelve. Az érzékiség pedig kéjt, gyönyört, nyugalmat ki-ván, s ennek eleget tenni majdnem kivétel nélkül törekedünk. Diogenest ma kineveljük s Epikurust bölcsnek nevezzük.

Hogy óhajtjuk életünket minél nyugodtab-ban, minél nagyobb kényelemben élni le: az el-len szót sem emelhetünk, — az bizonyos. Nem is azt kárhoztatjuk, hanem az eszközoeket, melyeket e célra használunk.

Egy nőnek — mindig divatosan „művelt“ nőt értek — legfőbb vágya, egyedüli célja a tes-ti kényelem. Fényes butorok, divatos garnitúrák, pompás szönyögek, földig érő függönyök, álló tik-rök, s az ezeket kiegészítő csece-becsék egész halmaza — képezik a „női hozományt.“ Semmi szavunk ellene, a kiktől telik, — de hány családpa-va, ki egy kiházasítással egész családját anyagi-lag megnyomorítja?!

Az így bebutorozott „salonok“-hoz aztán gondnélküli élet, munkátlanság járul. Számos cse-lédség, estélyek, balok, divatos öltözetek, fizetel-

len kontók, száz % is váltók . . . ezek mind ide-sarakoznak, mint következmények.

Hány jó igyekezetű, szorgalmas ifju keres-kezőt juttatott csőd alá egy év alatt „művelt“ na-jának kényelem-vágya? hány szerény fizetésű hi-vatalnok vetkezte le lelkiismeretét, vesztette el be-csületét a soha ki nem elégitett hitelezők miatt?! és hány kisebb földbirtok jutott idegen kézre a „nagyságos“ asszony könnyelmű fényelgése követ-keztében?!

Ne folytassuk kedvesem e szomorú tárgyat! Százszor meg ezerszer el voltak már ezek mond-va, s ott vagyunk a hol voltunk. Ti a kik józa-nabb nevelés alá kerültek ferjeitek oldalá mel-lé, ti alig tudjátok elképzelni az említett helye-zetet, — de mi, a kik hivatásunknál fogva számos család beléletét ismerni tanuljuk, fájdalmas szív-voit tesznék bizonyoságot arról, hogy ilyen növeve-lési rendszerek mellett a középirtokos — a hi-vatalnok — kis-kereskedő és iparos osztály elébb utóbb tonkro megy s ez által hazánk egy erős tá-masztól fog megfosztatni.

Jövöre többet! addig is üdvözöl a távolból igaz rokonod

Gáthalmi.

26. Járda építésre	872.35
27. Menyhárd hidjára	4000.—
28. Pallókra	1513.—
29. Zsilipek és csatornákra	950.—
30. Sugárút fentartására	420.—
31. Tüzlőtökarra és eszközök javítására	1400.—
32. Kutak fentartására	120.—
33. Torony óra gondozására	40.—
34. Fővényesi védgátra és zsilipekre	600.—
35. Oláhréti védgátra	400.—
36. Honvédtiszt lakokra	3750.—
37. Előfogati bérleknek	1495.—
38. Vágóhid bérletére	40.—
39. Házi szegényeknek és betegeknek	1000.—
40. Tolonc élmezésre	73.68
41. Leirandó város adók	2000.—
42. Jegyzői nyugdíj intézetnek	396.81 1/2
43. Mérték hitelesítő hivatal bérlete	200.—
44. Esetleg felmerülő catastroter munkálataira	1000.—
45. Előre nem láthatókra	1644.52 1/2
46. Kézműves munkákra	50.—
Kiadás összesen 60000.—	
Levonva a bevételt	35037.41
Marad költségű adó utján fedezendő	24962.59
Mindezt egy állam adó forintra 30 kr. esik.	

Gyulán október 12-én 1875.

Dobay János,
polgármester.

Levelezés.

Békés, okt. 6. 1875.

T. Szerkesztő úr! Realgymnasiumunkban az iskolai év szokott ünnepélyességgel megnyitott. Reggel 9 órakor a tanuló ifjúság mintegy 145 főből álló serege és szép számú közönség jelenlétében isteni áldásának kérése és segedelemre hívása után nt. Hajnal Ábel esperes úr hívta fel az ifjakat az új munkára, kintartásra és ernyedetlen szorgalomra buzdítva őket, mely után az egyház tanács által legközelebb hivatalaikban megerősített két új tanfőúr, u. m. Osváth Ferenc és Róza Sándor tanár urakat benntartván, tanszékeik elfoglalására hívta fel. Mely felhívás folytán előbb Osváth Ferenc ur, feszült figyelem és érdeklődéssel halgatott, ügyes és avatott tollal összeállított jeles beszédben a protestáns iskolák hatásáról elmélkedve gyönyörűen fejtegette s megvilágította, hogy azoknak fenállása, mily nagy hordoróval hatott a közművelődés fejlődésére. Feltüntetette a protestáns iskolák régebbi s újabb állapota közötti különbséget s előhaladást. A protestáns hittelkezetek áldozatkészségének s lankadatlan buzgalomának tulajdonítva az eredményt, mely a nevelés terén elért. Jeles beszédének záradékában halás elismeréssel emlékezik meg iskolánk teremtő s éltető lelkéről nt. H. A. esperes úrról, egyúttal magát tisztúrsai ösztönre jó indulattal ajánlva az ifjúságnak a szorgalomra és munkásságra buzdítása mellett fejezte be köztetésében részestül jeles beszédét.

Ezután Róza Sándor úr az iskolai fejelemről elmélkedve, neveléstanilag fejtegette az iskolai fejelemnek a kerkiválmálhoz mért viszonyban szükségességét. Ritka ügyességgel készült neveléstanai eszmékkel gazdag beszédben hangsúlyozván, hogy a tanár egyúttal nevelő is tartozik lenni, s hogy általában a nevelésnél — hol a fenyték alkalmazása ez idő szerint nélkülözhetetlen — mily óvatossággal kell eljárni s mily komoly átgondoltsággal kell azokat alkalmazni. Bevezetésül ő is mint elődje az érdemekben, különösen a nevelésügy határozó előmozdításánál mindenki előtt egyiránt elismert érdemekben megőszült esperes urat éltetve magát a tanárkar jó indulattal ajánlva az ifjakat munkára serkentve zárta be beszédét.

Mindkét beszéd felett kifejtett köztetés nyilváníttása után Bihari István ez ideig igazgató ur üdvözölte az új tisztúrsakat, felhívván őket az iskola jó hírneve s becsülete megszilárdításában közreműködésre, egyúttal azon kedves reménynek adván kifejezést, hogy a nyert jeles erőkben nem fog hiányozni a jó akarat s a munkásság az iskola jó hírnevének megszilárdítására, s hogy a nevezettek mint állandóan a nevelés terén munkálkodni törekvő kartársukat az elfoglalt helyzet kielégítvén, nem törekzenek kedvezőbb alkalmazást keresni s ennek következtében nem leend kitétetve intézetünk azon kellemetlen helyzetnek, hogy újabb s újabb egyének különböző morái felömerése s eltanulása képezze növendékeink alap-tudományát.

A nevezetes ünnepély nt. Hajnal Ábel esperes úr áldást kérő s könyörgő szavai után berekesztett.

A pusztai iskolák s az óvoda okt. 1-én a városnak átadott s azóta annak gondjaira vannak bízva. r. l.

Békés október 14. 1875.

Garzó Gyula gyomai ref. lelkész egy rávonatkozó s a „Békés“ 40-ik számában megjelent, közleményre adott válaszában jónak látta novemet

oly állítások kapcsán említeni föl, melyeket szó nélkül nem hagyhatok.

Azt mondja ugyanis a t. Lelkés úr, hogy „velem szembe erkölcsi érzete nem engedte csak feltételezni is, miről később mások figyelmeztetése folytán kelle pirulca meggyőződnie, hogy agyvelőm nem épen csekély borgöz nyomása alatt szenvedett.“ — Ha eme figyelmeztetés az igazságon alapult: ugy csak sajnálni kell a lelkész urat, ki oly rövidlátással van végzetétől megverve, hogy egy tartós „társaság“ és „eszmecsere“, folyama alatt nem volt képes földezeni rajtam a borgöz nyomását, melyről hallomás után győződött meg. Jobb lett volna e tekintetben a saját tapasztalatait venni irányadóul, mert így, midőn kijelentem, hogy meggyőződése — tanúkkal igazolhatólag — téves, egyúttal a tisztel. úr erkölcsi érzetének elpirulására megjegyzem, miszerint azt nem helyén és idején méltóztatott alkalmazni, szerintem amaz elpirulás sokkal inkább indokolta lett volna akkor, midőn az igazsággal ellentétesen kijelenté, hogy a stólamentségnek ezutánra nem a hivatalhoz, hanem a személyhez leendő kötetését a presbitérium elhatározta. Jelensül nem tohetve föl, hogy a gyomai értelm. presbitérium a lelkész ur privát részvényének hódolva egy a szokás által már rég szentesített gyakorlatot helyes indok nélkül fel-felgesszen: kérdést intéztettem a presbitérium tisztelt elnökéhez e tárgyban. És sajnálattal kelle meggyőződnöm, hogy a h. hely. lelkészek tisztos korában is van egy oly egyén, ki nem állal valótlanságokat állítani anélkül, hogy erkölcsi érzete elpirulna?!

A t. lelkész úr által megtámadott közleményre vonatkozólag kijelentem, hogy — bár mint tanító, a t. lelkész ur által a stólaggyben elfoglalt álláspontot sem méltányosnak, sem igazságosnak, sem törvényesnek, — sőt inkább az egész tanítói testületre nézve igen sérelmesnek és megalázónak tartom: — annak közrebecsítésánál semminemű részt nem vettem; de, hogy az megfelel az igazságnak: állítani merem! mert hiszen, hogy a t. lelkész urat nem elvi tekintetek vezették, hanem a gyűlölet sarkal a stólamentség szűkkeblű fesszegetésére, kitűnik leveléből, de különösen egy velem szemközt tett nyilatkozatából, mely következő: „már például, ha egy iteni tanító (kinek később nevét is megmondá) családjában halálözás történnék stóla nélkül nem is veledzém a temetést.“ Ezek folytán — remélem — indokoltnak találándja a t. lelkész úr, ha rám vonatkozó ferde állításainak visszautasítása mellett az igazságot bugdobb figyelmébe ajánlani bátorodom.

Varga György.

Békés október 15. 1875.

T. szerkesztő ur! Miután gyomai ref. lelkész Garzó Gyula ur egy a „Békés“ 41-ik számában közrebecsített levelében szíves volt rólam is megemlékezni: engedje meg, hogy e megemlékezésre én is meglehessem becses lapjában szerény észrevételeimet.

Azt mondja nevezett lelkész ur, hogy „egy testvéremmel küzdött régi polemijai miatt, titkos gyűlölséggel viseltetem iránta.“ Ezen minden észszerű alapot nélkülözött állítással szemben kijelentem, hogy amaz alkalomból titkos gyűlölség helyett nyíltváros szándékot éreztem a lelkész ur iránt, mint a ki szenvedélye hevében egy oly küzdőre vállalkozott, melynek folytatásához a szükséges fegyvereket teljesen nélkülözé.

A mi már a lelkész ur által u. n. eszmecsere, helyesebben: annak kijelentését illeti, hogy „a stóla el, vagy el nem fogadásának kérdését, nem a hivatali állás, de az illető tanító tanügyi érdemei s iránta nyilatkozó magyarisátele szempontjából kívánja eldönteni“ — erre nézve megjegyzem, hogy annak jelentőségét nagyon is átértetem, de nem tudom méltányolni. Az én tudomásom szerint ugyanis a belhivatalnokok stóla mentessége — az általános gyakorlatához képest — az illetők hivatalos állásához van kötve, nem pedig személyes tulajdonaihoz, annyival kevésbé a lelkészek iránt nyilatkozó magukviseletéhez, s midőn valaki ez utóbbi szempont valóításán fáradozik — nézetem szerint nem vádolhatja józanul titkos gyűlölséggel, műveltség hiányával azt, ki mint önzéretes tanító — nem örmest néz oly törekvést, mely a servilismus megalapítására irányul.

Végül föl kell említenem, hogy bár a t. lelkész ur által oly hatásosan visszautasított s rágalomnak nevezett közlemény nem tölem származott, mindazonáltal annak igazságát — a t. lelkész ur saját nyilatkozatai alapján — jó lélekkel erősítem s egyszersmind kijelentem, hogy a belhivatalnokok stóla mentességének a t. lelkész ur által föltalált módon gyakorlása nem ama kegyeletes szokás tovább folytatásának, hanem megszüntetésének tekinthető, föl se lehetvén tenni, hogy akadna jó-ravaló tanító, ki a kegyelet szokás által szentesített tartozó tényét a kegyelem morzsálekjával cserélné föl.

Mindezek alapján tehát, ama sötét gyanusi-

tást, mely engem titkos gyűlölséggel és rágalmazással vádol és a mely nem egyéb, mint egy szenvedélytől elvakult természet esztéthés, neesség és alap nélküli kitörése, erkölcsi önérzetem férfias komolyságával utasítom vissza.

Kovács László.

Ujdonságok.

☉ B. Csabán f. hó 16-án főt. Szeberényi Gusztáv superintendens ur tiszteletére hazafiás főpásztori magartatása, különösen a magyar nyelv iránti dícséretes buzgalma méltánylásul tisztelői fényes ovatót rendeztek, melyről lapunk következő száma hozand bővebb tudósítást.

☉ Az Orosházi casinó — hosszas vándorlás után végre állandó szállást talált a község által emelt nagy vendéglőnek e czéjára épített czélszerű helyiségében.

☉ Békésen f. hó 14-én kelt egybe t. Szilágyi Márton debellációs ref. lelkész Durkó Ferenc polgár kedves leányával Zsuzsikával. A menyegzői ünnepély az örömszületés és az újpár számos tisztelőnek jelenlétében folyt le, kikkel együtt mi is zavartalan boldogságot kívánunk e tiszta hajlamon épült frigyhöz!

☉ A gyulai polgári kör ma tartja tisztújító közgyűlését.

☉ A békésbányai egyházmegye törvényszéke f. hó 27-én B-Gyulán ülést tartand, melyre Gr. Lónyay Menyhért egyh. megyei segéd gondnok urat is várják.

☉ A Gyulacérosában levő iskolák tanszemélyzete f. hó 10-én értekezletet tartott egy „tanítói egylet“ alakítása érdekében, melynek czélja: nevelésügyi folyóiratok járátása, szakkönyvtár alapítása és értekezések tartása által a tagok szakismereteinek öregbítése; koronkinti felolvasások által a közönség, különösen a szülőknek a nevelési elvekkel leendő megismertetése stb. Az egylet alakítására szükséges előintézkedések megtétele után az illetők azon általános óhajattal oszoltak szót, hogy vajha minél hamarabb megkezdhetnék egyletünk nagyhorderejű munkásságát!

— Egyúttal több a lámpa Gyulán Nagy Ferenc rab-felügyelő a Pacsirta utcán csinosan épült új házára lámpát is tetetett s miután a világitás haszonhérbe van adva ennek tartama alatt a világitást saját költségén fogja eszközölni.

— Békés szent-Andráson a ref. templom utcajának befásítása a mult tavaszon lön megkezdve. A szépen díszlő epierfak nyár folyamában az oktalán állatok pusztításától sikerült megmenteni, azonban közelebb egyszer csak arra ébredt föl a lakosság, hogy a jól gondozott fasor brutális módon megsemmisített; valamely durva kéz sorban minden fát kitördelt. A tettes földfedezőjének és följelentőjének 20 frt jutalom tüzetett ki.

— A békés szent-andrási népkör által október 10-ére kitűzött táncvizgalmot — leküzdhetlen akadály jöven közbe — október 24-ére halasztatott.

— Felhívás. A gyümölcstermelés és kertipar fejlesztése tekintetéből, folyó hó október 24-én vasárnap és 25-én hétfőn, a városháza nagy termében gyümölcs-kiállítás fog rendeztetni, felkértem tehát a tisztelt gyulai gyümölcs termelők, hogy kiállítani szándékolt gyümölcsöket, e hó 21. és 22-én a városháza nagy termébe beküldeni szíveskedjenek, 23-án leend a gyümölcsök megbirálása. A kiállítás megnyitása kezletét veendő október 24-én, vasárnap délelőtti 9 órakor; — a kiállítás tartani fog hétfőn délután 2 óraig, — a mikor a kiállított gyümölcsök el fognak árvereltetni; — a befolyó összes jövedelem a polgári iskola javára fog fordíttatni. Belső díj 10 kr. Felkértem a tisztelt közönség, hogy ezen hasznos ügy iránti pártolását, minél nagyobb számu megjelenésével nyilvánítani szíveskedjék. Kelt B-Gyulán, 1875. október 10-én.

Göndöcs Benedek,

Irodalom és művészet.

— Az iskolai és népkönyvtárak ügye, kell hogy társadalmi kérdést képezzen nálunk is, szükséges végre ezen eszme megvalósítását komolyan akarni, főként ilyenkor, a közelebbi téli idény kezdetével, midőn ugyanis azon kérdés nyomul előtérbe, hogy mit tesz népünk a munkanélküli időben?

A felnöttek oktatása abban találja a legbiztosabb megoldás kulcsát, ha a házi iparoktatás mellett gondoskodunk arról is, hogy a nép alkalmas, jó könyveket olvasson. És irodalmunk akkor virágzik föl igazán, ha a népnek kedves foglalkozása és életszükséglete lesz az olvasás. Kedveltessük meglehet a néppel az olvasást, lássuk el őt czélszerű olvasnivalókkal, állítsunk iskoláink mellett könyvtárakat, melyeknek hasznos darabjait a gyermekek és a nép olvasás véget kihordhassák. Mily nagy fontosságu kulturális haladás lenne az, ha tízezeret haladó iskoláink mellett, ugyanannyi népkönyvtár terjesztené a műveltséget, haladást. És ez nem ábránd, ez nem kivihetetlen. Egy csekély áldozatkészséggel, egy arra a czélra jövedelmező bál, felolvasás, vagy más efféle rendezése által előállana a kezdeményezéshez szükséges pénzalap. Mert a kezdeményezésre csekély összeg is elégséges.

Dolinay Gyula „Hasznos Mulattató“ cím alatt, a pesti könyvnyomda-részvény-társulat (hold-utca 4. sz.)

kiadásában egy oly folyóiratot szerkeszt, melynek egyedüli czélja lehetővé tenni csekély pénzalappal a népkönyvtárak alapítását. A vállalat ugyanis évenként 32 füzetben jelenik meg (átlag minden tíz napban egy füzet) és így már csak egy évi folyama is egy kis könyvtárat képez, mely közel 100 nyvi, számos képpel tarkított, mindenemü gondosan összeállított olvasmányt nyújt; és ezen tömeg olvasni valónak, 32 füzetnek, egész évi előfizetési ára 6 frt, félévi 3 frt, negyedévi 1 frt 50 kr. A „Hasznos Mulattató“ jelenleg harmadik évfolyamát futja, s a legzsebésebb körű pártoláskan örvend, mint valóban meg is érdemel, mert füzetei mint családi olvasmány, a családi könyvtárakban is hűzgapótló darabokat képeznek, gyermek és felnőtt egyaránt élvezhetvén e jeles tartalmu folyóiratot mely mint egyedül ilyenféle komoly irányu vállalat, a legmelegebben ajánlható a gyermekük alapos képzését szíven viselő szülőknek, s az iskolai és népkönyvtárak lelkes alakítóinak.

„Leányok lapja“ címmel, egy másik nagy fontosságú vállalatot is szerkeszt Dolinay Gyula. Ennek czélja kizárólag a lány növendékeknek nyújtani neműköző alkalmazott, kedélyeltető- és ismeretköriknek megfelelő olvasmányt. Szükségtelen megjegyezni, hogy mennyire hűzgapótló e vállalat, hiszen irodalmunkban ez ideig épen nem voltak tekinthető két nem közti különbségre, s így kellett leánygyermekeknek „összeütöm a bokámat“, „fel a csatára“, „kardot kezembe“ stb. efféle ifjúsági iratokat olvasni. A „Leányok Lapja“ f. é. okt. elsejével megindult s a kezűnk közt levő első szám a legfényesebben megjelent czéljának. Gyönyörű e kis folyóirat, nagyszerű izléses és tömör eleganciával van kiállítva, úgy, hogy ezen öt szép képpel ékesített füzet, a hazai ilyenmü vállalatokkal bátran kiállja a versenyt. Három ivre terjed s szép borítékba van fűzve. Beltartalma a legváltozatosabbban a következő dolgozatokkal van megtöltve: 1. Dal a nőről. Költemény Gáspár Imréről. — 2. Örszike története. Elbeszélés, írta Mikszáth Kálmán (képpel). — 3. Magyar leány imája. Költemény W. Rajka Terézről. — 4. Honleányok arcképcsarnoka. — 5. A kis mosónő (képpel). — 6. Flóra és Anna levelezése. V. aál Karolinától. — 7. A mi Juliskánk. Költemény Kiss Józseftől (képpel). 8. A harmatepp meséje Péterffy Sándortól. — 9. Cseveges a varrásoközökről, Juliától. — 10. Böles mondatok. — 11. Mikor alszik a czeiza (képpel) — 12. Ismeretlen ország. példázat német eredetű. — 13. A gyík (képpel). — 14. Uti képek a felvidékről, Dolinay Gyulától. A borítékon előfizetési felhívás. Találós mesék. Mindenfélék.

A „Leányok Lapja“ tartalmas voltánál s komoly irányánál fogva az iskolai és népkönyvtárakban is méltó helyet foglalhat el. Ajánljuk e jóaraló folyóiratot hazánk leányainak, s a leánynevelés barátjainak, az iskolai népkönyvtárak vezetőinek pártoló részvételébe. **Előfizetési ára félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetési pénzek a vállalat kiadójához, a pesti könyvnyomda részvény-társulathoz: Hold-utca 4-ik [szám] intézendők.**

— Megjelent a „Szegedi Képes Naptár“ az 1876-iki szökö évre: kiadja Burger Zsigmond özvegye. Tartalma a következő: A felséges uralkodóház. Naptári rész. Szeged sz. kir. város köztörvényhatósága és a szegedi kir. törvényeszké tisztviselőinek névsora. Szeged jövője. Nagy Sándortól. (3 képpel). Az 1876. évi országos kiállítás Szegeden. Bakay Nándortól. Ilona anyja. Elbeszélés. Szeged. Matyáskól. Panna néni. Népies elbeszélés versekben. Kék Háyintól, Beszélgetés Andris bácsi- és családjaival a habonáról, a szomszédok is részt vehetnek benne. Ferenczi Jánostól Népdalok. Szeged és vidékéről gyűjté: Ferenczi János. Kuruczpattogatás (képpel) A mélységben. Egy utazó elbeszélése. (Képpel) A halál torkában. Angol elbeszélés. (Képpel) A kuruzslásról. Népies tanulmány. Dr. Kleinmann Lipóttól. A házi ipar az alföldön. Gelléri Móról. Adomák. (6 képpel) A méteremétekekről. Átszámító táblázatok. Magyar és Erdélyhoni országos vásárok. Bélyegdíjmutató. Az új mértékek rövid ismertetése versekben. Üzleti utmutató. (Hirdetések). — A „Szegedi Képes Naptár“nak itt közölt tartalom-jegyzéke élénk biznyságot tesz arról, hogy a nép fölvilágosítása, oktatása és korszerűbb eszmékkel való megnátrtkozása legett a szerkesztő és kiadó előtt. Ezenkívül csinos és izléses kiállítás folytán is különösen ajánlatos. Rendkívül olcsó ára pedig (30 kr.) lehetővé teszi, hogy a szegényebb osztályhoz is eljuthasson. Kapható minden haza könyvtárban és könyvtőlönél. Ajánljuk olvasóink figyelmébe e tartalmas naptárt.

— Az „Apollo“ címü zeneműfolyóirat negyedik kötete legújában megjelent tizedik számának tartalma: 1) Impromptu Feigler Viktortól. 2) Albumlapok Beliczay Gyulától. 3) Szerelmi dalok Büky Györgyötől. 4) Maros vize folyik csendesen: népdal a „Háromszéki leányokból“, átírta id. Ábrányi Kornél. A borítékon: Seemann József egyház zeneszerző, életrajzi vázlat (képpel). A zenetörténelme Kapu Gyulától. — Vegyes. Zeneműgyűjtek. Előfizetési ár egész évre 6 frt, félévre 3 frt. A jelen szám 1 frtért külön is megszereshető. Az előzetes vidéken legcélszerűebben a postahivataloknál postautalványozás útján eszközölhető, Budán, az „Apollo“ kiadóhivatalában, Iskolautca 681. sz. a. **Minden eddig megjelent szám és kötet folyton kapható.**

— Az „Uj idők“ címü kedvelt kitalip divattárczával) 40-ik száma ismét a következő válogatott és érdekes tartalommal jelent meg: „A forradalmak törzsfája (képpel), Thallóczy Lajostól; „Gyakran kérdés szeretek-e még?“ (ered. költ.) Benedek Aladártól; „Margit“ (jellemrajz, a szerkesztő „Milyenek a nők“ címü munkájából); „Nóra esküje“ (Walter Scott költeménye), Ábrányi Emil fordításában; „Belladonna“ (francia elbeszélés); „János kapitány úr elbeszélései“ (Laboulaye után); „A nő és a ház“, Dr. Stein Lőrincztől; „Irodalmi, művészeti és társadalmi hírek.“ — A borítékon: vidéki élet, Hymen, számréjtvény, betű-talány, (mindkettő harmas jutalommal a megfejtő előfizetők számára), szikrák, a szerkesztő nyilt válaszai, vegyesek. — Szerkeszti: Benedek Aladár. E csinos, tartalmas s a női igényeknek is megfelelő hetilap előfizetési díja egy negyedévre 2 frt 50 kr, félévre 5 frt. Féléves előfizetőknek képjutalom, stb. Kiadói és szerkesztői hivatala Budapest, Zöldfautca 10. sz.

Szerkesztői üzenetek.

— Szerep. F. S. Soraidat vettük, ígéretdel beváltását várjuk.

— Györgytelek. G. i. Küldeményeidnek már-már végén járunk. Várjuk a leveleket.

Felelős szerkesztő: Elek Lajos.

HIRDETÉSEK.

Dr. HANDLER MÓR

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett
mindennemű

titkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, úgy mint
magömléseket,
az ingerlekeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), a **nemzórészek bujakerős**
fekélyeit és másodrendű bujakerőt minden alakjában és elcsúfításaiban;
3) **hugycsőszűküléseket**;
4) friss és idült nyakfolyásokat nőknél, az ugynevezett **fehérfolyást**
és az onnan eredő:

MAGTALANSÁGOT;

5) **bőrkiütéseket**;
6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemű **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig,
és este 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utca 2-ik sz.
alatt kigyó- és város-ház-utca sarkán. (Rottenbil-
ler-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a
gyógyszerek megküldetnek. 9-24 (101)

Gyulán, a főútcán 8-ik számú jó karban levő

téres házamat

kedvező feltételek mellett szabad kézből eladóvá teszem.
Érkezhetni Liehtenvallner adónyváltási ellenőrral Gyulán, vagy
levél által alólirt tulajdonossal.

5-6 (115)

Schreffert Mihály,
Szegeden (Kárász-utca.)

HELLF.P

Budapest, II. kerület, fő-utca, a kereskedelmi bank épületében

Ajánlja nagy választékú raktárát férfi, női s gyermek kész fehérneműekben minden szövöttáru s úri
divat cikkekben legelőször szabott árukban.

Minden megrendelést alábbi áruból, s megbízásokat bármely más cikkben: magyarázóval azonnal teljesítik.

Fehér árú. Batist, elan, vége 2 frt 75 krtól, moll és crepe-vel 3 frt 75 krtól, tarlatán, tollong és
illusion, strap, 400 stb. Mindennemű **beleszővetelek, díszítések és rövid árú.** orobas, chirim, chiffon,
damis, moulin, organza vége 82 krtól, bolles vasznak minden csipkék s csipkebetétekek, limozt csipkék s
betétekek, megmellék 20 krtól, ondoillog, riché, aprés, selyem, pamut, zörök, sed en és hársnyászalagok,
vaszon és pamut szalagok, minden zsmor süttés és fuzók, varro selyem, varro és kotonzéma, minden kötő,
hímző és horgolópamut, vadóli pottópanni s 1-szálás kotonpanni gyári onn szatnyú trik, gonibók, csaták,
gyuszú, kapocs, centimeter lümpabél stb.

Továbbá szines kanavaszon vége 8 frt 50 krtól, 9 frtől 15 frt, 20 ruhas fonalszalon vége 8 frt 50 krtól,
9 frt, 9 frt 50 krtól, kavics ábrás 2 frt 20 krtól, hávskendők, kötege 2 frt 10 krtól, csipkefogókat egy p-á egy
ablakra 3 frt 50 krtól 15 frt, függönybetétek párja 60 krtól, agyértékű 5 frt 75 krtól, szatnyútól 4 frt 50 krtól,
Chiffon role 22, 25, 28, 30, 34, 40, 42, 48 kr, csilós barbet role 34 krtól, pappe barbet role 64 krtól,
szines ruhabarbet role 35 krtól, futószonyok role 40 krtól, légmentes aptó és adakterek role 5 és 6 kr,
pamut és selyembárony, fehér ilanell.

Urak részére.

Ingek angol Chiffonból, drája 1.50, 1.60, 2, 2.40, 3, 3.60, 4, 4.80,
5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8, 8.50, 9, 9.50, 10, 10.50, 11, 11.50, 12, 12.50, 13, 13.50, 14, 14.50, 15, 15.50, 16, 16.50, 17, 17.50, 18, 18.50, 19, 19.50, 20, 20.50, 21, 21.50, 22, 22.50, 23, 23.50, 24, 24.50, 25, 25.50, 26, 26.50, 27, 27.50, 28, 28.50, 29, 29.50, 30, 30.50, 31, 31.50, 32, 32.50, 33, 33.50, 34, 34.50, 35, 35.50, 36, 36.50, 37, 37.50, 38, 38.50, 39, 39.50, 40, 40.50, 41, 41.50, 42, 42.50, 43, 43.50, 44, 44.50, 45, 45.50, 46, 46.50, 47, 47.50, 48, 48.50, 49, 49.50, 50, 50.50, 51, 51.50, 52, 52.50, 53, 53.50, 54, 54.50, 55, 55.50, 56, 56.50, 57, 57.50, 58, 58.50, 59, 59.50, 60, 60.50, 61, 61.50, 62, 62.50, 63, 63.50, 64, 64.50, 65, 65.50, 66, 66.50, 67, 67.50, 68, 68.50, 69, 69.50, 70, 70.50, 71, 71.50, 72, 72.50, 73, 73.50, 74, 74.50, 75, 75.50, 76, 76.50, 77, 77.50, 78, 78.50, 79, 79.50, 80, 80.50, 81, 81.50, 82, 82.50, 83, 83.50, 84, 84.50, 85, 85.50, 86, 86.50, 87, 87.50, 88, 88.50, 89, 89.50, 90, 90.50, 91, 91.50, 92, 92.50, 93, 93.50, 94, 94.50, 95, 95.50, 96, 96.50, 97, 97.50, 98, 98.50, 99, 99.50, 100, 100.50, 101, 101.50, 102, 102.50, 103, 103.50, 104, 104.50, 105, 105.50, 106, 106.50, 107, 107.50, 108, 108.50, 109, 109.50, 110, 110.50, 111, 111.50, 112, 112.50, 113, 113.50, 114, 114.50, 115, 115.50, 116, 116.50, 117, 117.50, 118, 118.50, 119, 119.50, 120, 120.50, 121, 121.50, 122, 122.50, 123, 123.50, 124, 124.50, 125, 125.50, 126, 126.50, 127, 127.50, 128, 128.50, 129, 129.50, 130, 130.50, 131, 131.50, 132, 132.50, 133, 133.50, 134, 134.50, 135, 135.50, 136, 136.50, 137, 137.50, 138, 138.50, 139, 139.50, 140, 140.50, 141, 141.50, 142, 142.50, 143, 143.50, 144, 144.50, 145, 145.50, 146, 146.50, 147, 147.50, 148, 148.50, 149, 149.50, 150, 150.50, 151, 151.50, 152, 152.50, 153, 153.50, 154, 154.50, 155, 155.50, 156, 156.50, 157, 157.50, 158, 158.50, 159, 159.50, 160, 160.50, 161, 161.50, 162, 162.50, 163, 163.50, 164, 164.50, 165, 165.50, 166, 166.50, 167, 167.50, 168, 168.50, 169, 169.50, 170, 170.50, 171, 171.50, 172, 172.50, 173, 173.50, 174, 174.50, 175, 175.50, 176, 176.50, 177, 177.50, 178, 178.50, 179, 179.50, 180, 180.50, 181, 181.50, 182, 182.50, 183, 183.50, 184, 184.50, 185, 185.50, 186, 186.50, 187, 187.50, 188, 188.50, 189, 189.50, 190, 190.50, 191, 191.50, 192, 192.50, 193, 193.50, 194, 194.50, 195, 195.50, 196, 196.50, 197, 197.50, 198, 198.50, 199, 199.50, 200, 200.50, 201, 201.50, 202, 202.50, 203, 203.50, 204, 204.50, 205, 205.50, 206, 206.50, 207, 207.50, 208, 208.50, 209, 209.50, 210, 210.50, 211, 211.50, 212, 212.50, 213, 213.50, 214, 214.50, 215, 215.50, 216, 216.50, 217, 217.50, 218, 218.50, 219, 219.50, 220, 220.50, 221, 221.50, 222, 222.50, 223, 223.50, 224, 224.50, 225, 225.50, 226, 226.50, 227, 227.50, 228, 228.50, 229, 229.50, 230, 230.50, 231, 231.50, 232, 232.50, 233, 233.50, 234, 234.50, 235, 235.50, 236, 236.50, 237, 237.50, 238, 238.50, 239, 239.50, 240, 240.50, 241, 241.50, 242, 242.50, 243, 243.50, 244, 244.50, 245, 245.50, 246, 246.50, 247, 247.50, 248, 248.50, 249, 249.50, 250, 250.50, 251, 251.50, 252, 252.50, 253, 253.50, 254, 254.50, 255, 255.50, 256, 256.50, 257, 257.50, 258, 258.50, 259, 259.50, 260, 260.50, 261, 261.50, 262, 262.50, 263, 263.50, 264, 264.50, 265, 265.50, 266, 266.50, 267, 267.50, 268, 268.50, 269, 269.50, 270, 270.50, 271, 271.50, 272, 272.50, 273, 273.50, 274, 274.50, 275, 275.50, 276, 276.50, 277, 277.50, 278, 278.50, 279, 279.50, 280, 280.50, 281, 281.50, 282, 282.50, 283, 283.50, 284, 284.50, 285, 285.50, 286, 286.50, 287, 287.50, 288, 288.50, 289, 289.50, 290, 290.50, 291, 291.50, 292, 292.50, 293, 293.50, 294, 294.50, 295, 295.50, 296, 296.50, 297, 297.50, 298, 298.50, 299, 299.50, 300, 300.50, 301, 301.50, 302, 302.50, 303, 303.50, 304, 304.50, 305, 305.50, 306, 306.50, 307, 307.50, 308, 308.50, 309, 309.50, 310, 310.50, 311, 311.50, 312, 312.50, 313, 313.50, 314, 314.50, 315, 315.50, 316, 316.50, 317, 317.50, 318, 318.50, 319, 319.50, 320, 320.50, 321, 321.50, 322, 322.50, 323, 323.50, 324, 324.50, 325, 325.50, 326, 326.50, 327, 327.50, 328, 328.50, 329, 329.50, 330, 330.50, 331, 331.50, 332, 332.50, 333, 333.50, 334, 334.50, 335, 335.50, 336, 336.50, 337, 337.50, 338, 338.50, 339, 339.50, 340, 340.50, 341, 341.50, 342, 342.50, 343, 343.50, 344, 344.50, 345, 345.50, 346, 346.50, 347, 347.50, 348, 348.50, 349, 349.50, 350, 350.50, 351, 351.50, 352, 352.50, 353, 353.50, 354, 354.50, 355, 355.50, 356, 356.50, 357, 357.50, 358, 358.50, 359, 359.50, 360, 360.50, 361, 361.50, 362, 362.50, 363, 363.50, 364, 364.50, 365, 365.50, 366, 366.50, 367, 367.50, 368, 368.50, 369, 369.50, 370, 370.50, 371, 371.50, 372, 372.50, 373, 373.50, 374, 374.50, 375, 375.50, 376, 376.50, 377, 377.50, 378, 378.50, 379, 379.50, 380, 380.50, 381, 381.50, 382, 382.50, 383, 383.50, 384, 384.50, 385, 385.50, 386, 386.50, 387, 387.50, 388, 388.50, 389, 389.50, 390, 390.50, 391, 391.50, 392, 392.50, 393, 393.50, 394, 394.50, 395, 395.50, 396, 396.50, 397, 397.50, 398, 398.50, 399, 399.50, 400, 400.50, 401, 401.50, 402, 402.50, 403, 403.50, 404, 404.50, 405, 405.50, 406, 406.50, 407, 407.50, 408, 408.50, 409, 409.50, 410, 410.50, 411, 411.50, 412, 412.50, 413, 413.50, 414, 414.50, 415, 415.50, 416, 416.50, 417, 417.50, 418, 418.50, 419, 419.50, 420, 420.50, 421, 421.50, 422, 422.50, 423, 423.50, 424, 424.50, 425, 425.50, 426, 426.50, 427, 427.50, 428, 428.50, 429, 429.50, 430, 430.50, 431, 431.50, 432, 432.50, 433, 433.50, 434, 434.50, 435, 435.50, 436, 436.50, 437, 437.50, 438, 438.50, 439, 439.50, 440, 440.50, 441, 441.50, 442, 442.50, 443, 443.50, 444, 444.50, 445, 445.50, 446, 446.50, 447, 447.50, 448, 448.50, 449, 449.50, 450, 450.50, 451, 451.50, 452, 452.50, 453, 453.50, 454, 454.50, 455, 455.50, 456, 456.50, 457, 457.50, 458, 458.50, 459, 459.50, 460, 460.50, 461, 461.50, 462, 462.50, 463, 463.50, 464, 464.50, 465, 465.50, 466, 466.50, 467, 467.50, 468, 468.50, 469, 469.50, 470, 470.50, 471, 471.50, 472, 472.50, 473, 473.50, 474, 474.50, 475, 475.50, 476, 476.50, 477, 477.50, 478, 478.50, 479, 479.50, 480, 480.50, 481, 481.50, 482, 482.50, 483, 483.50, 484, 484.50, 485, 485.50, 486, 486.50, 487, 487.50, 488, 488.50, 489, 489.50, 490, 490.50, 491, 491.50, 492, 492.50, 493, 493.50, 494, 494.50, 495, 495.50, 496, 496.50, 497, 497.50, 498, 498.50, 499, 499.50, 500, 500.50, 501, 501.50, 502, 502.50, 503, 503.50, 504, 504.50, 505, 505.50, 506, 506.50, 507, 507.50, 508, 508.50, 509, 509.50, 510, 510.50, 511, 511.50, 512, 512.50, 513, 513.50, 514, 514.50, 515, 515.50, 516, 516.50, 517, 517.50, 518, 518.50, 519, 519.50, 520, 520.50, 521, 521.50, 522, 522.50, 523, 523.50, 524, 524.50, 525, 525.50, 526, 526.50, 527, 527.50, 528, 528.50, 529, 529.50, 530, 530.50, 531, 531.50, 532, 532.50, 533, 533.50, 534, 534.50, 535, 535.50, 536, 536.50, 537, 537.50, 538, 538.50, 539, 539.50, 540, 540.50, 541, 541.50, 542, 542.50, 543, 543.50, 544, 544.50, 545, 545.50, 546, 546.50, 547, 547.50, 548, 548.50, 549, 549.50, 550, 550.50, 551, 551.50, 552, 552.50, 553, 553.50, 554, 554.50, 555, 555.50, 556, 556.50, 557, 557.50, 558, 558.50, 559, 559.50, 560, 560.50, 561, 561.50, 562, 562.50, 563, 563.50, 564, 564.50, 565, 565.50, 566, 566.50, 567, 567.50, 568, 568.50, 569, 569.50, 570, 570.50, 571, 571.50, 572, 572.50, 573, 573.50, 574, 574.50, 575, 575.50, 576, 576.50, 577, 577.50, 578, 578.50, 579, 579.50, 580, 580.50, 581, 581.50, 582, 582.50, 583, 583.50, 584, 584.50, 585, 585.50, 586, 586.50, 587, 587.50, 588, 588.50, 589, 589.50, 590, 590.50, 591, 591.50, 592, 592.50, 593, 593.50, 594, 594.50, 595, 595.50, 596, 596.50, 597, 597.50, 598, 598.50, 599, 599.50, 600, 600.50, 601, 601.50, 602, 602.50, 603, 603.50, 604, 604.50, 605, 605.50, 606, 606.50, 607, 607.50, 608, 608.50, 609, 609.50, 610, 610.50, 611, 611.50, 612, 612.50, 613, 613.50, 614, 614.50, 615, 615.50, 616, 616.50, 617, 617.50, 618, 618.50, 619, 619.50, 620, 620.50, 621, 621.50, 622, 622.50, 623, 623.50, 624, 624.50, 625, 625.50, 626, 626.50, 627, 627.50, 628, 628.50, 629, 629.50, 630, 630.50, 631, 631.50, 632, 632.50, 633, 633.50, 634, 634.50, 635, 635.50, 636, 636.50, 637, 637.50, 638, 638.50, 639, 639.50, 640, 640.50, 641, 641.50, 642, 642.50, 643, 643.50, 644, 644.50, 645, 645.50, 646, 646.50, 647, 647.50, 648, 648.50, 649, 649.50, 650, 650.50, 651, 651.50, 652, 652.50, 653, 653.50, 654, 654.50, 655, 655.50, 656, 656.50, 657, 657.50, 658, 658.50, 659, 659.50, 660, 660.50, 661, 661.50, 662, 662.50, 663, 663.50, 664, 664.50, 665, 665.50, 666, 666.50, 667, 667.50, 668, 668.50, 669, 669.50, 670, 670.50, 671, 671.50, 672, 672.50, 673, 673.50, 674, 674.50, 675, 675.50, 676, 676.50, 677, 677.50, 678, 678.50, 679, 679.50, 680, 680.50, 681, 681.50, 682, 682.50, 683, 683.50, 684, 684.50, 685, 685.50, 686, 686.50, 687, 687.50, 688, 688.50, 689, 689.50, 690, 690.50, 691, 691.50, 692, 692.50, 693, 693.50, 694, 694.50, 695, 695.50, 696, 696.50, 697, 697.50, 698, 698.50, 699, 699.50, 700, 700.50, 701, 701.50, 702, 702.50, 703, 703.50, 704, 704.50, 705, 705.50, 706, 706.50, 707, 707.50, 708, 708.50, 709, 709.50, 710, 710.50, 711, 711.50, 712, 712.50, 713, 713.50, 714, 714.50, 715, 715.50, 716, 716.50, 717, 717.50, 718, 718.50, 719, 719.50, 720, 720.50, 721, 721.50, 722, 722.50, 723, 723.50, 724, 724.50, 725, 725.50, 726, 726.50, 727, 727.50, 728, 728.50, 729, 729.50, 730, 730.50, 731, 731.50, 732, 732.50, 733, 733.50, 734, 734.50, 735, 735.50, 736, 736.50, 737, 737.50, 738, 738.50, 739, 739.50, 740, 740.50, 741, 741.50, 742, 742.50, 743, 743.50, 744, 744.50, 745, 745.50, 746, 746.50, 747, 747.50, 748, 748.50, 749, 749.50, 750, 750.50, 751, 751.50, 752, 752.50, 753, 753.50, 754, 754.50, 755, 755.50, 756, 756.50, 757, 757.50, 758, 758.50, 759, 759.50, 760, 760.50, 761, 761.50, 762, 762.50, 763, 763.50, 764, 764.50, 765, 765.50, 766, 766.50, 767, 767.50, 768, 768.50, 769, 769.50, 770, 770.50, 771, 771.50, 772, 772.50, 773, 773.50, 774, 774.50, 775, 775.50, 776, 776.50, 777, 777.50, 778, 778.50, 779, 779.50, 780, 780.50, 781, 781.50, 782, 782.50, 783, 783.50, 784, 784.50, 785, 785.50, 786, 786.50, 787, 787.50, 788, 788.50, 789, 789.50, 790, 790.50, 791, 791.50, 792, 792.50, 793, 793.50